

**Amiwa ne
ñanyi namba
Mfumu
afwe Mu
kumpingakena
mu lufu lwami?**

Bebitanchika kwi
Ba Watson Goodman

Kya bupetu — kechi kya kupota ne

AMIWA NE ÑANYI?

Aye Mulenga wetu wituyuka, kabiji witubula mu BYAMBO byanji bintu byakonsha kwitulumbulwila byo twajinga pa kwitulenga, ne byo twaalukile, ne ko bibenakwitutwala bino bintu, ne byo twakonsha kwikala umvwe twatambula lupulukilo Iwa Lesa.

Bamo kechi beluyuka lupulukilo Iwa Lesa ne. Bamo bakwabo beluyuka kacheche, onkao mambo bafwainwa kwipuzha sa bakeba kwiluyuka kine kine. Bamo belukana na lupata ne kukana kupuluka kwi Lesa, pakuba bamo bakwabo byo belumona, belukwata maboko abiji, kasa bayuka'mba pano byo twaaluka ke bangi mwi Yesu Kilishitu betusalulwila bwikalo bungi bwa lukumo Iwa myaka.

Amiwa byo nkabula kufwijijila nkekalanga pamo byonka byo akandengela Lesa Mwine umvwe naswa kwileka mu maboko anji mwine obenga byo asaka! Umvwe nakana kumuleka kuba byo asaka nkekala ke watu myaka yonsetu, bino amiwa naswa namba obengatu byo asaka, kasa namukokela, ukangalula ke wa kwikala nanji nobe Musongwa wanji pa kipona kyanji kya myaka kya bufumu bonse bwa konse konsetu! —Amiwa, Watson Goodman

MAMBO ENE O EBALENGEJILE BANTU AYE LESA 1

*Aye Ukekalanga Na Musongwa
Wanji Myaka Yonse*

Isaya 62:5

. . . Kabiji byonka byo asekela musongoshi na mambo a musongwa, ne Lesa wobe naye byo byo akasekela na mambo a obewa.

Mateo 25:1 ne 6

Ponkapo bufumu bwa mwiulu bukapashañana no bazhike jikumi, basendelé malampi abo, balupukilé ke baye na kumutundaila musongoshi . . . Kabiji pakachi ka bufuku kwaiya mbila'mba, Musongoshi uno wiya, lupukai, mumutundaile.

*Aye Kilishitu Ye Musongoshi
Yoano 3:29*

Awa uji na musongwa ye musongoshi: kabiji mulunda na musongoshi, yenka waimaná ne kumumvwa, ye usekela bingi na mambo a jivi ja musongoshi . . .

Mambo amiwa nemubila mukao, ye mukao wa bwina Lesa: mambo nemwitabila mulume umo, yenkaye Kilishitu, namba, nkemufikizhe kwi aye bumuzhike wawamátu. — 2 Kolinda 11:2

Mateo 9:15

Kumvwa Yesu wibambile'mba, Lelo bankembele ba musongoshi bakonshe kujila, mwine musongoshi po akiji nabonyi? . . .

2 ANO O MAMBO O AMULENGEJILE MUNTU MU KIPASHA KYANJI MWINE

*Wabula Kulengwa Mu Kino
Kipasha Kechi Akonshe Kwikala
Ke Musongwa Wanji Ne*

Byonkabyo Lesa walengele bantu mu kipasha kyanji, monka mu kipasha kyanji mwine mo mo ebalengejile. Wibalengele mwanamulume ne mwanamukazi. — Ntendekelo 1:27

Efisesa 1:4

Monka mo etusalulwijile mwi aye panopantanda kasa pakyangye kulengwa, amba twikale bazhilá, babulá bulema ku meso anji mu butemwe.

*Wakonsha Kutambulako
Muchima Wa Bulesa*

... Amba, monka mu ino, anweba bonse mwaluke ke ba kutambulako muchima wa bulesa ... — 2 Petelo 1:4 ... Wa kuka-bana nanji lukumo lukamwéka. — 1 Petelo 5:1 ... Ba kutambulako mu mulaye pamo ne atweba mwi Kilishitu Yesu na mambo a mambo awamá. — Efisesa 3:6 ... Witwalwile ke tuji bafwainwá kutambulako bya mu buswanyi bwa bazhijikwá bwa mu kyeya. — Kolose 1:12 ... Mumone byawamá, mutambule kuzhila kwami. — Bahebelu 12:10

AMIWA NJI WA MU KISAKA KYA LESA 3

Ntendekelo 9:6

... Mambo monka mu kipasha kya Lesa mo mo amulengejile muntu.

Byubilo 17:24, 25, 26, 27, 28

Lesa, yenkaye walengelé ntanda ne byonsetu bijimo... upána mweo ku bonse, ne muya, ne bintu byonse; kabiji walengele ku umo mikoka yonse ya bantu, bekale pano pa ntanda ponse... amba bamukebe Lesa, kana kampe bakapapate na kumukeba ne kumutana, kabiji byonkabyo kechi uji kwalepa ne atweba bonse ne: mambo mwi aye mo

mo tumwena bumi bwetu, mo mo tupitañena, mo mo twikela: monka mo baambile bamo benu banembele nyimbo, amba, Mambo atweba twi ba mu kisaka kyanji.

Adama, Byo Bamulengejile Mu Kipasha Kya Lesa, Mubiji Wanji Wasaminenga Na Lukumo Nobe Lolwa Lukumo Lwa Lesa

1 Bamfumu 8:11

... lukumo lwa Yehoba lwayujile mu nzubo ya Yehoba.

Mateo 17:2

Yesu... wibalukile ke ungi ku meso ato; kabiji kilungi kyanji ke kisame nobe juba.

KUFUMAKO KU BUZHILE KO KUYA KU BUBI NE MFISHI

1 Petelo 1:16

Mambo kyanembwa'mba Mukakala bazhilá; mambo ne amiwa nazhila.

Milengulwila Yaletete Lwabano

Loma 5:19

Mambo bavulá byo baalukile ke bandengamambo mu mulengulwila wa umo, byonkabyo ne bavulá bakāluka ke baoloká mu lukokelo Iwa umo.

Loma 3:23

Mambo bonse balenga mambo, kabiji bapelelelatu ne kufika ku lukumo Iwa Lesa ne.

*Pano Twi Ba Bujimbijimbi
Ne Bubi*

Yelemiya 17:9

Muchima wa muntu uji na bujimbijimbi kukila bintu byonse, kabiji watamishatu; ñanyi wako-nsha kumuyuka byo aji?

Ntendekelo 6:5

Kabiji Yehoba wamwene bubi bwa bantu byo bwatamisha pano pa ntanda, ne milanguluko yonse ya mu michima yabo byo yajingatu yatamá kikuputu.

Yoano 3:19

Bantu batemwako mfishi; kutemwa kyeya ne; mambo byubilo byabo byatama.

PANO NAIKALA NANJI BYEPI AYE LESA? 5

Isaya 64:6

Mambo atweba bonse twa-
aluka ke tuji pamo nobe muntu
wizhilululá kabiji bololoke bwetu
buji pamo nobe kivwalo kya
busaji; ne atweba bonse tulela
nobe jibulá; ne bubi bwetu bwitu-
twala pamo nobe na mwela.

Lufu Lwa Myaka Lo Lwami

Loma 5:12

Byonkabyo, bundengamambo
byo bwatwelele pano pa ntanda
ku muntu umo, ne lufu nalo
lwatwelele na bundengamambo,
kabiji byonkabyo ne lufu lwa-
kumbene ku bantu bonse, ma-
mbo bonse balengele mambo.

Bubi Bwankasa Ke Muzha

Kabiji namona mu bya mubiji
wami muzhilo mukwabo ungi
ubenakulwa na muzhilo wa mu
muchima wami ne kundeta mu
buzha bwa muzhilo wa bunde-
ngamambo waikalá mu bya mu-
biji wami. — Loma 7:23

Bubi Bo Bwitwabanya ne Lesa

Isaya 59:2

Bino bubi bwenu bo bwimwa-
banya na Lesa wenu. . . .

Amiwa Nkeambila Mambo

Kwi Lesa

Kabiji atweba bonsetu umo
umo tukeambila mambo kwi
Lesu. — Loma 14:12

*Mu Buntunshi Bwami Naikala
Nobe Buchimba, Ne Nsono,
Ne Bwishi*

Nangwa byonkabyo anweba Yehoba, mwi shetu; atweba twi buchimba, anweba yenu mbumbi wetu; atweba bonse twalengwa na maboko enu. — Isaya 64:8

1 Petelo 1:24

Mambo, bintunshi byonse biji pamo nobe nsono, ne lukumo lwabyo lonse luji pamo nobe buluba bwa nsono. Nsono yuma, ne buluba bulakata.

Yakoba 4:14

Pakuba bino kechi mwayuka bikamwéka kesha ne. Nanchi

bumi bwenu buji byepi? Ke muji nobe bwishi bumweka kakimye kacheche ponkapo bwazhimaña-na.

*Nakonsha Kwikala Na Bumi Bwa
Myaka Yonse Mwi Kilishitu*

1 Yoano 5:10, 11

Awa wamwitabilá Mwana Lesa uji ne bukamonyi mwi aye mwine: aye wabulá kwitabila Lesa ye wamwalula ke wa bubela; mambo a kubula kwitaba kushimuna kwa Lesa ko amushimuna Mwananji. Kabiji kushimuna kwanji ko ko kuno, amba, Lesa witupele bumi bwa myaka, ne buno bumi buji monka mwi Mwananji.

UNO MFUMU WA LUKUMO YE ÑANYI?

7

Masalamo 24:7, 8, 10

Anweba bibelo, inunai mitwe yenu; Kabiji musuntulwe peulu anweba binzhilo bya pe ne pe: Ne Mfumu wa lukumo ukatwela. Uno Mfumu wa lukumo ye ñanyi? Ye Yehoba wa bulume ne wa ngovu, Yehoba wa ngovu mu nkondo. . . . Yehoba wa mabumba, Aye ye Mfumu wa lukumo.

1 Timoti 6:14, 15, 16

. . . Kufika ne ku lumwekesho lwa Nkambo yetu Yesu Kilishitu . . . yenkaye wa bibusa, wa lusa lonse, Mfumu wa bamfumu, ne Nkambo wa bankambo; ye yenka

ubúla kufwa, waikalá mu kyeya kya kubula kukonsha kufikako muntu; ye babula kumona ku muntu nangwa umo ne, nangwa kukonsha kumumona ne: kwi aye kwikale ne buneme ne bulume bwa myaka. Amena.

*Uno Mfumu Ukekala Mfumu
Wa Pano Pa Ntanda Ponse*

Zekaliya 14:9

Kepo Yehoba akekala ke mfumu wa pano pa ntanda ponsetu; pa joja juba kukekala Lesa umotu, yenkaye Yehoba, kafwako jizhina jikwabo jikekalako ne.

8 YESU KILISHITU WITELELE MWINE AMBA NE MFUMU

Yoano 18:36, 37

Kumvwa Yesu amba, Bufumu bwami kechi bwa pano pa ntanda ne: inge bufumu bwami bwajinga bwa pano pa ntanda, inge bakalama bami bajikundwilanga'mba, kechi bamusolole ku Bayudea ne: pakuba pano bufumu bwami kechi bwa pano ne. Kumvwa Pilato wamwambile'mba, Nanchi obewa wi mfumu, aa?

Mako 14:61, 62

Pakuba aye kasa azhindamatu nzo ne kumukumbula ne. Ne n̄anga mukatampe wamwipwizhe jibiji amba, Yenu Kilishitu, Mwa-

na yewa Utotwanyani? Kumvwa Yesu amba, Ye amiwa uno: kabiji mukamona Mwana muntu sa a-ikala ku kilujo kya Bulume, kasa eya mu makumbi a mwiulu.

Mateo 25:31 ne 34

Kabiji Mwana muntu byo akeya mu lukumo lwanji, ne bamalaika bonse pamo, kepo akekala pa jitanda janji ja lukumo . . . Ponkapo Mfumu ukebambila ba ku kilujo kyanji amba, Iyai, anweba bo bapesha kwi Batata, swanai bufumu bo emutujila ne ku ntendekelo ya pano pa ntanda.

Bahebelu 1:8

Pakuba pa kwamba mambo a Mwana aye amba, Jitanda jobe, obewa Lesa, jo ja myaka ne myaka; kabiji ndondo ya bololoke yo ndondo ya bufumu bobo.

Mateo 18:3, 4

Amba, Kine nemwambila namba, kana anweba kwaluluka ne, ne kwikala pamo ne twana twa tucheche ne, kechi mukatwele nangwa kacheche mu bufumu bwa mwiulu ne. Kabiji awa wa kwipelula pamo ne kano kana kacheche, ye yenka mukatampe mu bufumu bwa mwiulu.

Lumwekesho 11:15

. . . Bufumu bwa pano pa ntanda bwaaluka ke bufumu bwa Nkambo yetu, ne bwa Kilishitu wanjji: ne aye ukekala mfumu myaka ne myaka.

Efisesa 1:18, 19

Meso a michima yenu alabe, muyuke mwayilá luketekelo lwa lwito lwanji, ne mwayilá bunonshi bwa lukumo lwa buswanyani bwanji bwa mu bazhijikwá, ne mwayilá bukata bwine bwa bulume bwanji bwa kwi atweba twaitabilá monka mwayilá akwa kwingila kwa bulume bwa ngovu yanji.

10 AYE MFUMU WA LUKUMO BYO AJÍ

Yoano 17:2

Byonka byo mwamupele lūsa lwa pa bantu bonse, akapane bumi bwa myaka ku bonse bo mwamupele.

1 Petelo 3:22

Aye, byo aya mwiulu, uji ku kilujo kya Lesa; ne bamalaika, ne ba lūsa, ne ba bulume saka bamunekenena.

Efisesa 1:20-23

Bo aingijilenga mwi Kilishitu byo amusangwile mu bafu, ne kumwikazha konka ku kilujo kyanji mwiulu, kupitaila kwine kwalepeshá bufumu bonse, ne lūsa lonse, ne bulume bonse, ne

bunkambo bonse, ne mazhina onse atélwa, kechi onka a pa ino ntanda ne, ne a pa ikéya palutwe: kabiji wibikokeshá bintu byonse munshi ya maulu anji, ne kumupana aye amba ekale mutwe wa byonse ku kipwilo, ye mubiji wanji, ko kukumbana kwanji, aye wakumbana byonse, monse monse.

Yoano 2:24, 25

Pakuba Yesu kechi wibakete-kejile ne, mambo wibayukile bonse. Kabiji kechi wasakile nangwa umo amushimwine bya muntu ne; mambo mwine wayukile jimo biji mu muntu.

WANONKA BYONSE, BULUME NE MANA BYO BYANJI

11

Lumwekesho 5:12

. . . Aye Mwana mukoko waipayilwe ye wafwainwa kutambula bulume, ne bunonshi, ne mana, ne ngovu, ne buneme, ne lukumo, ne lutakaiko.

Kabiji Yesu waishile ko baji ne kwibambila'mba, Lūsa lonse napewalo ne lwa mwiulu ne lwa pano panshi. — Mateo 28:18

Kolose 2:2, 3

Namba michima yabo ikose bulongo, balamankane ke umo mu butemwe, kabiji bekale na bunonshi bonse bwa mana a kukwatakanya mambo, amba,

bayukishe kyafyamiká kya Lesa, ye Kilishitu; monka mwi aye mo byafyamikila bya buneme byonse bya milangwe ne bya mana.

1 Kolinda 8:6

Pakuba kwi atweba kuji Lesa umo yenka, Tata, ko bifuma byonse, kabiji mo twaikela ne atweba; ne Nkambo umo yenka, Yesu Kilishitu, mo mo byamwekejile byonse ne atweba pamo.

1 Kolinda 1:24

Pakuba kwi abo bonse baitwá, nangwa Bayudea nangwa Bangiliki, Kilishitu bo bulume bwa Lesa ne mana a Lesa.

12 AYE MFUMU WA LUKUMO BYO AKEKALA KULUTWE

Masalamo 72:8 ne 11

Ukekala ke mfumu kufuma ku kalunga ka mema kukafika ne ku kalunga ka mema kawkabo, ne kufuma ku Mukola kufika ne kwapela ntanda . . . Ee kine, bamfumu bonse bakamulambila panshi; mikoka yonse ya bantu ikamwingijilanga.

Masalamo 2:2-4 ne 6

Bamfumu ba pano panshi bene betanchika, ne bandamabyalo bamumvwañena Yehoba ne mushingwa wanji, amba, Tupasule bikonkoji byabo, tutaye ne mfungwa yabo. Aye waikalá mwiulu ukebasekanga: Nkambo ukebako-

samika . . . amba. Nangwa byonkabyo mfumu wami namwikazha pa mutumba wami wazhilá wa Ziona.

Yelemiya 10:7 ne 10

Nanyi wafwainwa kushalapo kwimwakamwa anweba, anweba Mfumu wa mikoka ya bantu? mambo kino kyo kimufwainwa anweba; mambo mu bantu bonse ba mana ba mu mikoka yonse ya bantu, ne mu bufumu bwabo bonse, ka muji nangwa umo waesakana ne anweba ne . . . Yehoba ye Lesa wa kine; aye ye Lesa mumi, kabiji ye Mfumu wa myaka ne myaka . . .

Isaya 42:8

Amiwa ne Yehoba, ajo jo jizhina jami; kabiji lukumo lwami kechi nkelupana nangwa ku umo ne, nangwa kupana kutotwa kwami ku bankishi ba kusonga ne.

Masalamo 95:3

Mambo Yehoba ye Lesa mukatampe, ye Mfumu mukatampe wakila balesa bonse.

Mateo 24:30

. . . bakamumona ne Mwana muntu sa eya mu makumbi a mwiulu na bulume ne lukumo lukatampe.

Lumwekesho 4:11

Mwafwainwa anweba Nkambo yetu, Lesa wetu, kutambula lu-

kumo, ne buneme, ne bulume; mambo anweba yenu mwalengele byonse, kabiji na mambo onka a kyaswa muchima wenu o byaikajile, o byalengelwe.

Pano kwi aye Mfumu wa myaka, ubúla kufwa, ubúla kumweka, yenkaye Lesa, kwikale buneme ne lukumo myaka ne myaka. Amena. — 1 Timoti 1:17

*Lukumo Lwanji Wamupalo
Musongwa Wanji*

Yoano 17:22

Kabiji ne lukumo lo mwampele amiwa, ne amiwa ne bapalo; bekale ke umo byonka byo tuji umo atweba.

BUNKAMBO BO BWANJI AYE MFUMU MULENGA WETU

Isaya 45:9 ne 10-13

Malwa obe, obewa upachika na Mbumbi wobe! . . . Malwa anji awa umwambila shanji amba: Kyo wasema i kika? nangwa umwambila mwanamukazhi uji na bisanso amba: Kika kyo ubenakusema? Aye Yehoba yenkaye Wazhila wa Isalela, yenka wamubumbile, waamba'mba: Na mambo a bintu bikeya kulutwe ngipuzhai; munkambizhe na mambo a bana bami, ne na mambo a mwingilo wa maboko aminyi? Yami nalengele ntanda ne kulengelapo bantu; onka ano maboko

ami o atanyikile jiulu; ne byonse bijimo yami nebikambizhizhe. Kabiji Yehoba wa mabumba waamba'mba: Namwimenya uno muntu mu bololoke, kabiji nka-molwela mashinda anji onse. . . .

Ponkapo bamupele bundamabyalo, ne lukumo, ne bufumu, amba ba mu mitundu yonse ne ba mu mikoka yonse ne ba njimi yonse bamwingijilenga yenkaye; bundamabyalo bwanji bo bundamabyalo bwa myaka ne myaka, bukabulá kupwa, ne bufumu bwanji bo bufumu bo bakabula konauna. — Danyela 7:14

AYE MFUMU WA LUKUMO WAMFWIJILE AMIWA ! 15

*Bubi Bwatamishatu Ku Meso A
Lesa, Lufu Lonka Lwakonsha
Kwibufumya*

1 Petelo 3:18

Mambo Kilishitu naye wiama-namijile mambo jimo jonka, aye waoloká na mambo a babulá kolo-ka, amba, etufikizhe kwi Lesa; waipayilwé mu mubiji, kabiji waubilwé bumi mu mupashi.

Ngalatiya 1:3 ne 4

. . . Nkambo yetu Yesu Kili-shitu, ye wipaine mwine mu mambo etu, mu kwitupokolola ku bya pano pa ntanda pa kata-taka pabipá, monka mwayila muchima wa Lesa, Tata wetu.

Monka muno mo twayukila butemwe, mambo aye witutujila mweo wanji. . . — 1 Yoano 3:16

*Kuntu Ko Akafwila, Ne Musango
Wa Lufu, Ne Kusanguka Kwanji,
Byatelelwe Jimo*

Mateo 20:18, 19

Talai, tubenakuya ku Yelusalema; kabiji Mwana muntu bakamusolola ku bańanga bakatampe ne ku banembeshi; ne abo bakamufwisha nao a lufu, kabiji bakamufikizha ku Bagentila, ne abo nabo bakamubila mwenga, ne kumututaula, ne kumupopa pa musalabu: kabiji mu juba ja busatu ukasangulwa.

16 MASHI ANEMA — MUPULUSHI WANEMA

Efisesa 2:13

Pakuba pano mwi Kilishitu Yesu anweba mwajinga kwalepá kala, bemufwenya kwipi mu mashi a Kilishitu.

Bahebelu 10:19, 20

Byonkabyo . . . byo tuji na kuchinchika kwa kutwela momwa mwazhila na mashi a Yesu, monka mu jishinda jo etushin kwijile, jo jipya, jo jumi . . .

Bahebelu 13:20

. . . Mashi a lulayañano lwa myaka.

Kolose 1:20

. . . byo alengele mutende na mashi a ku musalabu wanji. . . .

Lumwekesho 1:5

. . . Kwi aye witutemwa, ne kwitukasulula ku mambo etu na mashi anji.

1 Petelo 2:6, 7

. . . Talai, nabika mu Ziona jibwe jine ja ku jikonka, jasalululwá, ja buneme: kabiji aye wamwitabilá aye kechi bakamulengsha bumvu ne. Byonkabyo buneme bo bwenu anweba mwa-
itabilá. . . .

*Aye Musongoshi Wamukeba
Musongwa Wanji*

Mambo Mwana muntu waiya mu kwibakeba ne kwibapulusha balubilamo. — Luka 19:10

KILISHITU WILUSHINJILE LUFU LWA BUBIJI NE 17 KALUNGA KA BAFU MU KUMPOKOLOLA AMIWA

*Amiwa Nelufwainwe Lufu
Lwa Myaka*

. . . awa muntu ulenga mambo
ye ukafwa. — Ezikyó 18:4

Loma 5:12

Byonkabyo, bundengamambo
byo bwatwelele pano pa ntanda
ku muntu umo, ne lufu nalo
lwatwelele na bundengamambo,
kabiji byonkabyo ne lufu lwa-
kumbene ku bantu bonse, mambo
bonse balengele mambo.

Mambo mfweto ya bundenga-
mambo lo lufu. . . — Loma 6:23

Banshinjilako Lufu Amiwa

2 Timoti 1:8-10

Byonkabyo obewa kechi wiku-

bile bumvu kushimuna ko umu-
shimuna Nkambo yetu ne, . . .
bino manama pamo ne amiwa
mu mambo awama monka mwa-
yila bulume bwa Lesa; yenkaye
witupulusha, ne kwitwita na lwito
lwazhila, kechi mwayila mingilo
yetu ne, poso mwayila kufukula
kwanji ne bupe bwanji, bo etu-
pele mwi Kilishitu Yesu, myaka
ya kala ne kala kasa ikyangye
kufika, pakuba pano bwasolo-
kela mu kumweka kwa Mupu-
lushi wetu Kilishitu Yesu, yenka
wavulañenye lufu, ne kwibuso-
lola patoka bumi ne bumbulwa
kufwa mu mambo awama.

18 AYE MFUMU WIBAMWENA BONSE LUPULUKILO KE LWA BUPETU UMWWE BELUKEBA NA MUCHIMA YENSE

1 Kolinda 15:3

. . . Kilishitu witufwijile ku mambo etu monka mwayila binembelo.

Byubilo 20:28

. . . kipwilo kya Lesa, kyo apotele na mashi anji mwine.

Yoano 10:11

Amiwa ne kafunga wawamá: kafunga wawamá welela mikoko mweo wanji.

Byubilo 10:43

I ye ye bashimuna ku bangauzhi ba Lesa bonsetu amba, mu ji-

zhina janji bonse bamwitabila, bakatambula lulekelo lwa mambo.

2 Petelo 3:9

Aye Nkambo kechi wabanda ku mulaye wanji, byo balangu-luka bamo mambo a kubanda ne; pakuba wimutekenya muchima, byo abula kusaka nangwa umo onaike ne, poso amba, bonse balapile.

Yelemiya 29:13

Kabiji byo mukankeba mukantana inge mukankebesha na muchima yense.

ABWA BULWI BUJI PAKACHI KA LESA NE BUBI 19

Masalamo 45:6, 7

Jitanda jenu, anweba Lesa, jo ja myaka ne myaka: ndondo ya bufumu bwenu yo ndondo ya bololoke. Anweba mwatemwa bololoke, ne kushikwa bubi . . .

I Kolinda 6:9

Lelo kechi mwayuka nenyi amba, babulákoloka kechi baka-swana bufumu bwa Lesa ne?

Loma 8:5-8

Mambo aba bají mu buntunshi bo bata michima yabo mu bya buntunshi; pakuba aba bají mu Mupashi bo bata michima ku bya Mupashi. Mambo kuta muchima ku buntunshi lo lufu;

pakuba kuta muchima ku Mupashi bo bumi ne mutende: mambo muchima watá ku buntunshi ushikwa Lesa; mambo kechi unekenena mizhilo ya Lesa ne, kine nangwa kukonsha kwiinekenena ne: kabiji aba bají mu buntunshi kechi bakonshe kuto-kesha Lesa pa muchima ne.

Yakoba 4:4

Anweba bankende, kechi mwayuka'mba, bulunda na bya pano pa ntanda bo bulwanyi ne Lesa, nenyi? Byonkabyo awa usaka kwikala ke mulunda ne bya pano pa ntanda wialula mwine ke mulwanyi ne Lesa.

Byambo Bya Mana 28:13

Awa ufyá mizhilulwila yanji kechi ukamona byawamá ne; pakuba awa wiisolóla ne kwiileka kikupu ukamona lusa.

I Yoano 4:16

Kabiji twayuka, ne kwitaba twaitaba abwa butemwe bo etutemwa nabo Lesa. Lesa ye butemwe; ne aye waikalá mu butemwe. ye waikala mwi Lesa, ne Lesa waikala mwi aye.

Yoano 1:12

Pakuba bonse mo bavujila bamutambwilé, i bo bo apele lusa lwa kwikala ke bana ba Lesa. . . .

Yoano 13:20

. . . Kabiji wantambulá amiwa watambula ne aye wantumá.

Byubilo 8:36, 37

Ponkapo byo bakiyilenga mu jishinda, bafikile ne ku mema; kumvwa aye ntungu amba, Talai mema ao; kusakunkanya kubatizwa i ki ka? Ponkapo Filipa'mba, Umvwe waitaba ne muchima wobe yense, kyawama.

Yoano 8:31

Ponkapo Yesu waambijile Bayudea bamwitabilé amba, Anweba inge mukelwe monka mu mambo ami, abya kine mwi bana bami ba bwanga.

LUPULUKILO KO KWIKALA NANJI KILISHITU 21 MU LUMVWAÑANO LUMO LWA BUMI BUMO

Efisesa 3:19

Ne kwibuyuka butemwe bwa Kilishitu bukankálwa mana kuyuka, namba muyule pa! kufika ne ku kuyula konse kwa Lesa.

2 Timoti 1:12

Na onka ano mambo o nama-namina bino bintu: byonkabyo kechi nji na bumvu ne; mambo namuyuka aye ye naitabila, kabiji nayukisha namba, aye wakonsha kulama ku joja juba akya kyo namufikizhizhe.

Yoano 10:26-28

Pakuba anweba kwitaba ne, mambo anweba kechi mwi mi-

koko yami ne. Mikoko yami yumvwa jiwi jami, ne amiwa neiyuka, ne ayo indondela: ne amiwa neipa bumi bwa myaka; ne ayo kechi ikonaike myaka yonse nangwa pachechetu ne; kabiji ka paji nangwa umo ukeinsompola mu kuboko kwami ne.

I Petelo 4:19

Onkao mambo abo bamanáma monka mu kyaswa muchima wa Lesa bobenga byawamá ne kwiifikizha myeo yabo kwi aye Mulinga wa kishinka.

22 PA KUSEMWA JIBIJI, WAKASULUKA MU KUMWINGIJILA NKAMBO

1 Yoano 5:5

Kabiji ye ñanyi ushinda pano pa ntanda, poso yewa waitabá'mba, Yesu ye Mwana Lesa?

Yoano 1:13; 8:32

Bo basemekelwe, kechi ku mashi ne, nangwa ku kyaswá muchima wa buntunshi ne, nangwa ku kyaswá muchima wa muntu ne, kana konka kwi Lesa. Ne anweba mukebuyuka bukine, ne abo bukine bukemukasulula ke bana ba bene.

Ngalatiya 5:1

Na mambo a bwana bwa bene o mambo o etukasulwijile Kili-

shitu: onkao mambo koselaimo, ne kukasankana jibiji mu kikonkoji kya buzha ne.

Yoano 8:36

Byonkabi inge aye Mwana wimukasulula, abya kine mukakala ke bana ba bene.

Loma 6:18

Kabiji pa kukasululwa ku bundengamambo, mwaalukile ke bazha ba bololoke.

Byubilo 22:15

Mambo obewa ukekala kamonyi wanji wa kumushimuna ku bantu bonse mu byonse byo wamona ne byo waumvwa.

NASEMWA JIBIJI! PANO AMIWA NJI BYEPI? 23

1 Kolinda 6:9,11

Lelo kechi mwayuka nenyi amba, babulákoloka kechi baka-swana bufumu bwa Lesa ne? . . . bino pano bemovwa, bino bemuzhijika, bino bemubingisha, monka mu jizhina ja Nkambo Yesu Kilishitu, ne mu Mupashi wa Lesa wetu.

Lumwekesho 1:5, 6

. . . Kwi aye witutemwa, ne kwitukasulula ku mambo etu na mashi anji; kabiji witwalulula ke tuji ba mu bufumu twikale bañanga kwi Lesa Shanji; kwi aye kwikale lukumo ne bulume myaka ne myaka. Amena.

1 Kolinda 6:2

Nanchi kechi mwayuka'mba, Bazhijikwá bakebachibila mambo ba pano pa ntanda, nenyi?

Isaya 62:3

Kabiji ukekala ke kabondo ka buya mu kuboko kwa Yehoba, kabiji pamo nobe mapande a bufumu mu kuboko kwa Lesa wobe.

Kutumbijikwa Kukatampe

Yoano 17:21

Namba bonse bekale ke umo; byonka biji anweba, Tata, byo muji mwi amiwa ne amiwa mwi anweba, byonkabi ne abo nabo bekale mwi atweba. . . .

24 BETULENGELA KUMVWAÑANA NANJI LESA

Masalamo 145:18

Yehoba uji kwipi na bonse bamwitá, ku bonse bamwitá kya kine.

2 Kolinda 6:16

Kabiji nzubo yazhilá ya Lesa iswañane byepi na bankishi? Mambo atweba twi nzubo yazhilá ya Lesa mumi; monka mwaambi-jile Lesa'mba, Amiwa nkekala mwi abo, ne kwenda mwi abo; kabiji nkekala ke Lesa wabo, ne abo nabo bakekala ke bantu bami.

1 Yoano 1:3

. . . Kine, ne atweba lumywa-ñano lwetu luji ne Tata, ne Mwananji Yesu Kilishitu.

Isaya 43:2

Byo mukapita mu mema, nkekala nenu; kabiji ne pa kupita mu mikola kechi ikemulobezha ne; kabiji ne byo mukapita mu mujilo kechi mukapya ne, ne lubebe lwa mujilo kechi lukemu-soka ne.

Yoano 17:23

Amiwa monka mwi abo, ne anweba mwi ami a, namba balumbuluketu ke umo; namba bapano pa ntanda bayuke'mba, yenu mwantuminé, ne kwibatemwa abo byonka byo mwantemwa amiwa.

BYO AJI KILISHITU NE BAITABILA BA KINE 25

Yoano 14:20

Mu joja juba anweba mukayuka byo nji mwi Batata, ne anweba mwi amiwa, ne amiwa monka mwi anweba.

*Mukambizho Wanji wapelako I
Kyo Kyo Tutako Muchima
Patanshi*

Mateo 28:19, 20

Onkao mambo yainga na kwibasambisha ba mu mikoka yonse ya bantu baluke ke bana ba bwanga, ne kwibabatiza mu jizhina ja Tata ne ja Mwana ne ja Mupashi Wazhila: ne kwibafunjisha balamenga byonse byo nemukambizhe: kabiji talai, ami-

wa nji nenu moba onse, ne kufika ku juba jikapeláko.

*Bololoke Bwa Bazhijikwa Bo
Bololoke Bwa Kilishitu Byo
Ekala Mwi Abo*

Kolose 1:27

Abo, Lesa waswile kwibabujisha byo buji bukata bwa lukumo lwa mu Bagentila lwa ano mambo afyamikilé, ko kuba'mba, Kilishitu uji mwi anweba lo luke-tekelo lwa lukumo.

Loma 10:4

Mambo Kilishitu yo mpelo ya Mizhilo ya kuba'mba, bonse baitabilá bamone bololoke.

26 LUSA LWINE LWAKATAZHA, NE BUTEMWE BWINE BWA KUKUMYA, NE BUPE BWINE BWAKILA!

Atotwe Lesa Shanja Nkambo yetu Yesu Kilishitu, ye witu-semene jibiji monka mu lusa lwanji lukatampe, ne kwitwikazha na luketekelo lumi mambo a kusanguka kwa Yesu Kilishitu mu bafu. — 1 Petelo 1:3

Onkao mambo nanchi tufwe-nye kwipi kasa tuchinchika konka ku jitanda ja bupe, tutambule lusa, ne kumona bupe bwa kwitukwasha mu kimye kyakupelelwa kwetu. — Bahebelu 4:16

Efisesa 2:4-7

Kabiji Lesa, byo aji na lusa lwavujisha, na mambo a butemwe

bwanji bukatampe bo etuteme-nwe, nangwa byo twajinga bafu na mambo a mizhilulwila yetu, aye witusangwile ke bomi pamo ne Kilishitu (ko ku bupe ko mwapulukila), ne kwitubusha pamo ne aye, ne kwitwikazha pamo ne aye mwiulu, mwi Kilishitu Yesu: amba mu myaka ikéya akamweshwe bunonshi bwine bwa bupe bwanji mu kwitubila lusa mwi Kilishitu Yesu.

Loma 3:24

Pa kubinga bebabingishatu ku bupe bwanji monka mu bukuzhi bwa mwi Kilishitu Yesu.

WI MWANA NANYI?

27

Ngalatiya 4:4, 5

Bino pene pene po kyafikijile kimye, Lesa watumine Mwananji, wasemenwé mu mwanamukazhi, wasemenwé mu Mizhilo, amba, akebakule bají mu Mizhilo, amba tutambule bubana.

1 Yoano 3:1

Talai yewa musango wa butemwe bwa Tata bo etutemwa nabo, byo twatelwa'mba, bana ba Lesa. . . .

Banswanyi Ba Lesa

Lumwekesho 21:7

Aye ushinda ukaswana bino bintu; ne amiwa nkekala ke Lesa

wanji, ne aye naye ukekala ke mwanami.

Ngalatiya 4:6, 7

Kabiji byo muji bana, Lesa watuma Mupashi wa Mwananji mu michima yenu, kasa eta'mba, Abba, Tata. Onkao mambo pano monka mwi aye Lesa kechi ukiji kalume ne, wi mwana; kabiji umvwe wi mwana, wi nswanyi.

Loma 8:17

Kabiji umvwe twi bana, twi banswanyi pamo; banswanyi ba Lesa, ba kuswana pamo ne Kili-shitu, umvwe twamanama nanji pamo, amba tukatumbijikwe nanji pamo.

28   **LESA WIBATONGWELA JIMO BANA BANJI AMBA BAKAPASHAÑANA NANJI**

Kabiji twayuka namba bintu byonse bingila pamo mu kwibalelela byawamá batemwá Lesa, bo boba baitwá monka mwayilá kufukula kwanji. Mambo abo bo ayukijile jimo, i bo bo atongwejile jimo amba bakapashañane pamo na Mwanami, aye aluke ke mubeji mu balongo banji bavulá. — Loma 8:28, 29

*Pa Kwenda Mu Butemwe Bwa
Kilishitu*

Yoano 15:9

Monka mwantemenwá Batata, ne amiwa nemutemwa pamo: ikalainga mu butemwe bwami.

*Mu Kwingila Byo Aubile
Kilishitu*

Luka 22:27

. . . Amiwa nji mukachi kenu nobe yewa wingila.

*Mu Kulekela Bakwabo Mambo
Luka 23:34*

Ponkapo Yesu amba, Tata! mwibalekele mambo.

*Mu Kukumbanya Mambo Awama
Pano Pa Ntanda Ponse*

Kumvwa Yesu wibambile jibiji amba, Mutende kwi anweba: Batata byo bantuma amiwa, byonkabi ne amiwa nemutuma anweba. — Yoano 20:21

KWENDA KWETU KWIKALE KWAMUFWAINWA LESA 29

1 Tesalonika 2:12

Amba mwendenga mwafwainwa kwi Lesa, yenkaye wimwitá mu bufumu bwanji mwine ne mu lukumo.

2 Yoano 9

Bonse bayá kulutwe ne kwikala monka mu mafunjisho a Kilishitu ne, kechi baji ne Lesa ne; awa waikalá monka, ye uji ne Tata ne Mwana pamo.

Watokwá awa muntu watekanyá mu lweseko; mambo pa kulumbuluka ne kwitabilwa, ukatambula munchinya wa bumi, ye alaya Nkambo kwi abo bamutemwá. — Yakoba 1:12

Luka 6:47, 48

Awa wiya kwi amiwa ne kumvwa byambo byami, ne kwibyuba, nsakwimubula ye apasha: wapasha muntu ushimika nzubo, upóya mwazhiká, ne kwalamo kitendekesho kya-kosá ponka pa jibwe: ne pa kufika muyulo wa mema, kabiji mukwe wipuma ku nzubo, ne kuyuka kwiitenkenya ne: mambo yashimikwatu bulongo.

Titusa 2:13

Kasa tutengela alwa luketekelo lwa lusekelo, ko kumweka kwa lukumo lwa Lesa mukatampe, Mupulushi wetu Yesu Kilishitu.

Efisesa 2:10

Mambo atweba twi ba mu busendwe bwanji, twalengwa mwi Kilishitu Yesu amba bakengilenga mingilo yawamá, yo atongwejile jimo Lesa, amba, bake ndenga monka.

Efisesa 3:20, 21

Pano kwi aye wakonsha kuba byakijishatu bingi byonse byo tulomba nangwa byo tulanguluka, monka mwayilá bulume bwingila mwi atweba, kwi aye kwikale lukumo mu kipwilo ne mwi Kilishitu Yesu kufika ne ku bimye byonse bya myaka ne myaka. Amena.

Bakumulumbululanga Ke Waku-fikilamo Mu Byonse Mwi Aye

Efisesa 4:13

Poso byo tukalumbuluka pamo ne mu lwitabilo ne mu mana a kuyukisha Mwana Lesa, ke muntu wakomá, wafiká ku kipi-mo kya kimino kya kufikila kwa Kilishitu.

Kolose 2:9, 10

Mambo mwi aye, mo mwaikala kuyula konse kwa buLesa monka mu mubiji, kabiji mwi aye mo mo mwayujila ne anweba; aye ye mutwe wa bakatampe bene bonse ne bonse ba lusa.

AMIWA NAIKALA KE UMO WA MU BOBA BAKEKALA KE MUSONGWA WA MFUMU

31

Kana Mambo Ka Aye Ye Bapopwela Bamalaika Bavujishatu Wantemenwa Bibye Byo Naikala Ke Wa Kumulengulula?

Kabiji byo aamba mambo a kumuleta jibiji mubeji pano pa ntanda aye waamba'mba, Bamalaika ba Lesa bonse bamupopwelenga. — Bahebelu 1:6

2 Kolinda 11:2

Nemwitabila mulume umo, yenkaye Kilishitu.

Loma 7:4

. . . Anweba nenuwa mwalwilwe ke bafu ku Mizhilo monka mu mubiji wa Kilishitu;

amba, musongolwe ku ungi, yenkawa wasangwilwé mu bafu, tumupangile Lesa bipangwa.

Loma 12:5

Byonkabyo ne atweba, nangwa twi bavulá, twi mubiji umo mwi Kilishitu, ne pa muntu pa muntu, bonse twi bamo.

Watemwa Musongwa Na Butemwe Bwanji Bonsetu

Aye wabujilé kukana kupana Mwananji mwine, kabiji wamupaine na mambo a atweba bonse, akabulwe byepi kwitupatu bintu byonse pamo byonka byo etupeleye? — Loma 8:32

KINE AMIWA NKEKALA NANJI PA KIPONA KYANJINYI?

*Ukekala Pa Kipona Kyanji Pamo
Ne Musongwa Wanji*

Lumwekesho 3:21

Aye ushinda, amiwa nkamupa namba ekale ne amiwa pa jitanda jami, monka mo nashinjile ne amiwa, ne kwikala naikala ne Batata ponka pa jitanda jabo.

*Muzhi Wa Mfumu Ne
Musongwa Wanji*

Pakuba pano bekisaka kyalo kyakilá mu kuwama, ko kuba'mba kya mwiulu: onkao mambo aye Lesa kechi wibobila bumvu pa kutelwa'mba, Lesa wabo ne;

mambo aye wibamwena jimo muzhi. — Bahebelu 11:16

Aye ushinda, nkamwalula ke jipanda ja mu nzubo yazhila ya Lesa wami, kabiji kechi ukalupukamo jibiji ne: ne amiwa nkanemba pe aye jizhina ja Lesa wami, ne jizhina ja muzhi wa Lesa wami, ye Yelusalema mupya, ufuma mwiulu kwi Lesa wami. . . . — Lumwekesho 3:12

Lumwekesho 22:14

Batokwa baovwá bivwalo byabo, amba twikale na lusa lwa pa kichi kya bumi, ne kutwela mu bibelo bya mu muzhi.

Luka 16:11

Kabiji byonkabyo umvwe mwabula kwikala ba kishinka mu nsabo yabulá koloka, i ñanyi ukemupa nsabo ya kine?

2 Kolinda 8:9

Mambo mwayuka bupe bwa Nkambo yetu Yesu Kilishitu, amba, nangwa wajinga munonshi, byonkabyo na mambo a anweba waalukile ke muyanji, amba, anweba monka mu buyanji bwanji mwaluke ke banonshi.

Yakoba 2:5

Umwai balongo bami bate-mwe; aye Lesa kechi wasalulwile abo bayanji ba pano pa ntanda ba lwitabilo, amba bekale ba-

nswanyi ba bufumu bo alayile ku abo bamutemwa, nenyi?

Wibakambizhe banonshi ba pano pa ntanda amba, kechi bekale na muchima wa kwitumbijika ne, nangwa kuketekela bunonshi bwa kubulwa ne mwa kwibuketekejila ne, kana mwi Lesa, ye witupa byavujishá bya mu bintu byonse, amba basekele monka; kabiji amba, bobé byawamá, ne kwikala banonshi ba mu mingilo yawamá, bekale bampanyi ba kukwashañana; ne kwitujila jimo kitendekesho kyawamá kya myaka ikéya, namba bakwachishe ku bumi, bonkabwa bwa kine kine. —1 Timoti 6:17-19

34 BYO NEBUPIMA BUNONSHI BWA KINE

Filipai 3:21

Ye ukalulula mibiji ya bumvu bwetu ke ipya amba, ikapashañane na mubiji wanji wa lukumo, monka mwayilá bulume bwanji bo akonsha kwibikokeshá bintu byonse kwi aye mwine.

Byubilo 20:32

Ne pano nemufikizha kwi Lesa, ne ku mambo a bupe bwanji, o ayuka kwimukomesha, ne kwi-mupa buswanyi mwi abo bonse bazhijikwá.

Kolose 1:12, 13

Kasa musanta kwi aye Tata, ye witwalwile ke tuji bafwainwá kutambulako bya mu buswanyi bwa bazhijikwá bwa mu kyeya;

ye witupokolwele mu lúsa lwa mfishi, ne kwitutuntulwila mu bufumu bwa Mwananji ye atemwisha.

Kolose 3:4

Kilishitu, yenkaye bumi bwetu, byo akamweka, ponkapo ne anweba nenuwa mukamweka nanji mu lukumo.

Efisesa 3:8

Kwi amiwa, yenka amiwa nakilamo mu buche, mucheche mwine wa mu bazhijikwá bonse, ko bwapewa buno bupe bwa kusapwila ku Bagentila mambo a bya bunonshi bwa Kilishitu bwabulwá kukonsheka kwibuyuka.

NKAMBO NASEKELA BINGI BYO NAIKALA KE WENU! 35

Masalamo 40:16

Abo bonse bemukéba basangalale ne kusekela mwi anweba: Bonse batemwá lupulukilo lwenu bambenga kikupu amba, Yehoba atumbijikwe.

Filipai 4:4

Sekelai mwi Nkambo moba onse: kabiji nkamba jibiji namba, Sekelai.

Zekaliya 9:9

Sekela kingitu obewa mwana-mukazhi Ziona! Bijika obewa mwanamukazhi Yelusalema! Tala, mfumu wobe awa ubenakwiyá ko uji; waoloka, kabiji ye kashinde. . . .

2 Kolinda 4:17

Mambo malwa etu apelá, a kakimye kamotu, abenakwitwingijila lukumo lwakijishatu kumema, Iwa myaka.

Luka 10:20

Byonkabyo kange musekele mambo a mipashi byo imuneke-nena ne; sekelai mambo a mazhina enu byo anembwa mwiulu.

Masalamo 5:11

Bino bonse baketekelá mwi anweba basekele, babijike na lusekelo moba onse, mambo anweba mwibalamwina; batemwá jizhina jenu nabo basekele mwi anweba.

36 UKAKANA LUSA LWANJI KIKUPUTUNYI?

Bahebelu 12:25

Jimukai kechi mukane awa wimwambíla ne. Mambo umvwe babujile kupuluka aba bakainé yewa wibafunjilé pano pa ntanda, kine kabiji ne atweba kechi tukapuluke nangwa pacheche ne, umvwe twamuvundamina yewa witufúnda uji mwiulu.

Luka 13:24, 25

Kosakanai, mutwele pa kibelo kyakepá: pakuba nemwambila namba, bavulá bakasaka kutwela monka, ne kukonsha kutwela ne. Kana mwine mwina nzubo waimana ne kushinka kibelo, ne anweba mwafikila kwimana pa-

ngye ne kukokaula pa kinzhilo, amba, Nkambo, betushinkwileko; ne aye ukemukumbula'mba, Kechi nemuyuka ko mufuma ne.

2 Tesalonika 2:10-12

Kabiji ne na bujimbijimbi bonse bwabipá bwa kujimbaika boba babenákonaiká, mambo bakaine kutemwa byambo bya bukine, amba tupuluke. Kabiji na onkao mambo Lesa ukebatumina kya kwibalubankanya, betabile kya bubela: amba bakazhatwe bonse babujilé kwitabila bya bukine, pakuba bamwenejile lusekelo mu bya bumbulwakoloka.

AMIWA NJI BYEPI KWA KUBULA KWIKALA 37 NA UNO MFUMU?

*Kine Bundengamambo Bwamvu-
jila, Nazhatwa, Nafwa Nao*

Yoano 3:18

Aye wamwitabilá kechi wazhatwa ne: pakuba awa wabulá kwitabila wazhatwa kala, mambo kechi waitabila mu jizhina ja Mwana Lesa yenkawa umo ne.

Bahebelu 10:26, 27a

Mambo umvwe twalenga mambo a mu lupata byo twatambula kala mana a bukine, kechi kwakishala kitapisho kikwabo kya mambo ne, poso luketekelo luléta moyo lwa kuketekela luzhachisho . . .

Mambo A Lesa O Anzhachisha

Yoano 12:48

Awa wankaná amiwa, ne kutambula byambo byami ne, ye uji na wa kumuzhachisha: mambo o naambile o akamuzhachisha mu juba jikapeláko.

Bakintemwa Ne Kunkeba

1 Yoano 4:9

Monka muno mo bwamwekejile butemwe bwa Lesa kwi atweba, mambo Lesa watumine Mwananji yenkawa umo pano pa ntanda, amba, tumwene bumi mwi aye.

38 MUNTU UKAYA MU NGEHENA YE KILUBI MWINE MWINE

*Umwwe Muntu Wasalululako
Kwikala Myaka Yonse Mu Nge-
hena Pamo Ne Satana Kasa
Amanama, Waluba, Mambo Wa-
konsha Kwikala Pamo Ne Kilishi-
tu Kasa Amona Lusekelo Lwavu-
jishatu Ne Kwikala Nanji Pamo
Pa Kipona Kyanji Myaka
Yonsetu!*

Wakosamá waamba mu mu-
chima wanji amba, Lesa kafwa-
ko. . . . —Masalamo 53:1

Luka 11:39, 40

Ponkapo Nkambo wamwambi-
le'mba, Pano anweba Bafaliseo
movwatu pangye ya katomeno ne

kyenga; pakuba mukachi kenu
mwayula lutunyi ne bubi. Anwe-
ba bilubi, nanchi awa walengele
bya pangye, kechi walengele ne
bya mukachi nenyi?

Mateo 7:26, 27

Kabiji aye úmvwa bino bya-
mbo byami, ne kwibyuba ne,
bakamupashañanya no muntu
wabulwá mana, watungilé nzubo
yanji pa musenga: ne mvula
wanokele, ne mikwe yapomokele
konka, ne kipupu kikatampe
kyapupilenga ponka pa nzubo;
kabiji yakundukile: ne kukunduka
kwayo kwaji kungi kwakatazha!

NGEHENA MO MWABO ABA BÓBA BYATAMÁ 39

*I Ko Ko Bakaya Bonse
Bamukana Mfumu Wa Lukumo*

Mateo 13:41, 42

Mwana muntu ukatuma bamalaika banji, bakebipwizha pamo bintu byonse bya mu bufumu bwanji bya kwituntulako, ne bonse bóba byatamá, ne kwibataya mu kisha kya mujilo: mo mukekala ne kujila ne kwisuma ku meno.

Lumwekesho 14:11

Ne bwishi bwa kumanama kwabo bufutumuka myaka ne myaka; kabiji kechi bakokoloka nangwa mute nangwa bufuku ne, aba bapopwéla lukinyama

ne kipashañano kyanji, ne aba batambúla kayukilo ka jizhina janji.

Filipai 3:18, 19

. . . bo balwanyi ba musalabu wa Kilishitu: ku mpelo yabo lo lonaiko . . .

Lesá Wasakishatu Kuba Bya Kukumya Mu Kwibakanya Bantu Kuya Mu Ngehena. Mwine Wamanamine Ne Kumwa Misongo Ya Malwa Mu Kwitushinjila Lufu Lwa Myaka Byo Afwile Aye Mwine, Bino Wasangukile Jibiji. Onkao Mambo Twakonsha Kumona Mwi Aye Lushinjilo Ne Bumi Bwa Myaka.

**40 JUBA JIMO AYE MFUMU WA BAMFUMU
UKAMUKASA SATANA NE KUMUBIKA MU
KIMBO NE KUMUSHINKILA MONKA**

Lumwekesho 20:1-3

Kabiji namwene malaika kasa ekila mwiulu, waji ne kii wa kalengwa kabulá kupela ne mu-nyololo mukatampe mu kuboko kwanji. Ponkapo wakwachile nsuñunyi, awa mulolo wa kala, ye Diabola ne Satana, ne kumu-kasa wamukasa myaka kiumbi kimo, ne kumutaya mu kalengwa kabulá kupela, washinka ne ku-shinka, ne kubikapo katetesho peulu mo aji, amba kechi aji-mbaike mikoka ya bantu jibiji ne, poso aya myaka kiumbi kimo

ikapwe: pa kupita ino myaka kyafwainwa akakasululwe kaki-mye kacheche.

Lumwekesho 20:7 ne 10

Kabiji pa kupwa aya myaka kiumbi kimo, Satana ukakasu-lulwa mu kaleya kanji. . . . Ne aye Diabola, yenkawa wibaji-mbaikilé, waelelwe mu kizhiba kya mujilo ne kibiliki, monka mo baji ne aye lukinyama ne aye ngauzhi wa bubela; ne abo baka-manyikwa mute ne bufuku mya-ka ne myaka.

SALULULAI KINO KIMYE YE UKENGIJILA 41 MYAKA YONSETU

Mateo 6:24

Ka paji muntu ukónsha kwi-bengijila bankambo babiji ne: mambo ukashikwapo umo, ne kumutemwa mukwabo; nangwa ukalamata ku umo, ne mukwabo ukamusula. Kechi mukonshe kwingijila Lesa ne nsabo pamo ne.

*Ubenakuya Nanji Satana Ku
Kalunga Ka Bafunyi, Inyi
Ubenakuya Konka Ku Jitanda Ja
Myaka Ja Lukumo Ja Mfumu
Wa Bamfumu?*

Byubilo 26:18

Mu kwibalabisha meso abo,

bavundamine ku mfishi, balulukile ku kyeya, kabiji bavundamine ku lūsa Iwa Satana, balulukile kwi Lesa, batambule lulekelo Iwa mambo, ne buswanyani mwi abo bazhijikwá na Iwitabilo Iwa mwi amiwa.

Lumwekesho 21:8

Pakuba ba moyo, ne ba milengulwila, ne boba bya bunya, ne bambanzhi, ne ba bulalelale, ne bañanga ba lubuko, ne bapopwéla bankishi, ne ba bubela bonse, pabo po pa kizhiba kitéma mujilo ne kibiliki; lo lufu Iwa bubiji.

42 MEMA A BUMI AKAPITANGA KU MAULU AMI

Yoano 4:10

Kumvwa Yesu amba, Inge wajikuyuka akya kipána Lesa, ne aye ubenáukulombá'mba, mpepo, ntome; inge wajikumulo-mba aye, aye naye inge wajikukupa mema a bumi.

Lumwekesho 7:17

Mambo aye Mwana mukoko ují mu bukata bwa jitanda ukekala kafunga wabo, kabiji ukebatangijila kuji masulo atupaúka a mema a bumi: ne aye Lesa ukashimuna mipolo yonse ku meso abo.

Lumwekesho 22:1-3

Ponkapo aye wambujile mu-

kola wa mema a bumi, a kilola nobe kilishitala, kasa afuma mu jitanda ja Lesa ne ja Mwana mukoko, ne kupita mukachi ka mukwakwa wa mu muzhi; ku bushiya ne ku bushiya bwa mukola, kwajinga kichi kya bumi kipanga bipangwa bya misango jikumi na ibiji, kasa kipanga pa ñondo, pa ñondo: ne mabula akyo o a kubuka mikoka ya bantu. Kabiji mafingo kechi akekalako jibiji ne; ne jitanda ja Lesa ne ja Mwana mukoko jikekala monka: ne bakalume banji bakamwingijilanga.

**KANA WABUJILE KWIKITANANYI?
MUKEBAI AYE NA MUCHIMA YENSE!**

43

Mateo 6:33

Nanchi sambilai kukebesha bufumu bwanji, ne bololoke bwanji; ne bino bintu byonse bikembikilwapo.

Mpitulukilo Ya Mu Mizhilo 4:29

Pakuba konkakwa i ko ko mukamukebela Yehoba Lesa wenu, kabiji mukamutana umvwe mukamukebe na muchima wenu yense ne na mweo wenu yense.

Luka 11:9

Ne amiwa nemwambila anweba namba, Lombainga, kikempewa; sakainga, mukamona; kokainga, bakemushinkwilako.

Byambo Bya Mana 8:17

Amiwa nebatemwa aba bantemwa, ne boba bankebésa bakantana.

Hoseya 10:12

Ibyajilai anwe bene bya bololoke, nowai bya butemwe; sengelainga mushiji wenu waikalátu, mambo kimye kyafika kala kya kumukeba Yehoba, amba akeye ne kunokeshwa mvula wa bololoke pe anweba.

Isaya 55:6

Mukebai Yehoba mu kimye kyo mwakonsha kumutana; mwitai byo akiji pepi.

KIJILO KYA MASONGOLA — LESA WAMUTAMBULA MUSONGWA WANJI

Lumwekesho 21:9-11; 23, 24

. . . iya kuno, nkubule musongwa, muka Mwana mukoko, Kabiji aye wansendele mu Mupashi ku mutumba mukatampe, walepá, ne kumbula muzhi wazhilá Yelusalema, kasa ekila mwiulu kufuma kwi Lesa, waji ne lukumo Iwa Lesa . . . ne aye Mwana mukoko ye lampi wanji. Ne mikoka ya bantu ikendanga mu kyeya kyanji. . . .

Lumwekesho 19:6-9

. . . Aleluya: mambo Nkambo Lesa wetu, Wa bulume bonse,

waikala ke mfumu. Tusekele ne kusangalala kukatampe, tumutumbijike aye: mambo kusongola kwa Mwana mukoko kwafika ne mukazhanji winengezha kala. Kabiji kyamupelwe'mba, avwale kisapi kya linenyi kyalambá, kya-tokeshá ne kuwama: mambo kisapi kya linenyi kyalambá byo byubilo byaoloká bya bazhijikwá. Kabiji aye malaika wañambila'mba: Nanemba'mba: Batokwa aba baitwa ku kijilo kya masongola a Mwana mukoko. Kabiji wañambila'mba: Bino byo byambo bya kine bya Lesa.

AWA MUSONGWA UKEKALA KE WA BYEPI? 45

Ukamunekenena

. . . Mwipane kwi Lesa, nobe
bomi basanguka mu bafu. . . .
— Loma 6:13

Ukamutemwa Musongoshi

Bupe bwikale ne bonse bate-
mwá Nkambo yetu Yesu Kilishi-
tu na butemwe bubúla kupwa.
— Efisesa 6:24

Ukekala Ke Wa Mubiji Umo Ne Aye

Mambo atweba twi bya mubiji
wanji. — Efisesa 5:30

Anweba bonse mwaluke ke ba
kutambulako muchima wa bu-
lesa. . . . — 2 Petelo 1:4

Ukekalanga Na Bulume Bwa Lesa

Ye wapewa . . . bulume bwa
bumi bubúla kupwa.
— Bahebelu 7:16

Ukekalanga Na Butemwe Bwa Lesa

Pakuba awa uláma mambo
anji, kine mwi aye butemwe bwa
kutemwa Lesa bwalumbuluka. . .
— 1 Yoano 2:5

Ukekala Wabula Bulema

Onkao mambo, anweba bate-
mwe, byo mutengela bino bintu,
teshaitu michima yenu, namba,
mukatanwe mu mutende, kasa
mwabula biko ne bulema ku
meso anji. — 2 Petelo 3:14

46 MFUMU UKONAUNA LUSATUKO LONSE PANO PA NTANDA PONSE

Lumwekesho 17:14; 18:21

Bano bakalwa ne aye Mwana mukoko, ne aye Mwana mukoko ukebashinda. . . Kabiji malaika wakosá washikwile jibwe nobe jibwe jikatampe ja kupelapo ne kwijitaya mu kalunga, na kwamba'mba. Byonka bino byo bikatayiwa panshi Babilona, awa muzhi mukatampe, na kinya kikatatampe, kabiji kechi ukamweka jibiji ne.

2 Tesalonika 2:8

Kabiji ponkapo awa mpupabizhila ukamweka, yenkawa ye akepaya Nkambo Yesu na muya

wa mu kanwa kanji, ne kumuvulañanya ke watu na kumweka kwa kwiya kwanji.

Zekaliya 14:12

Kabiji uno ye mwalo ye akebapumako Yehoba bantu bonse balwá nkondo na bena Yelusalem; mibiji yabo ikabola kasa baimana, ne meso abo akabolelamo mu ñoma ya jiso, ne majimi abo akabolela mu tunwa twabo.

Kabiji ke ku mpelo, byo akafikizha bufumu kuji Lesa, Shanji, byo akapwisha kuvulañanya bufumu bonse, ne lūsa lonse, ne bulume bonse.— 1 Kolinda 15:24

BUFUMU BWA MYAKA KIUMBI KIMO PANO PA NTANDA PAMO NE AYE MUSONGOSHI

47

Lumwekesho 11:15

. . . Bufumu bwa pano pa ntanda bwaaluka ke bufumu bwa Nkambo yetu, ne bwa Kilishitu wanji: ne aye ukekala mfumu myaka ne myaka.

Lumwekesho 5:9, 10

. . . mambo anweba mwaipayilwe, kabiji mwamupotejile Lesa na mashi enu bantu . . . ne kwibalulula bekale kwi Lesa wetu ke bufumu ne bañanga; kabiji bakekala mu bufumu pano pa ntanda.

Lumwekesho 20:4, 6

. . . kabiji namwene myeo ya boba batapilwé na mambo a bu-

kamonyi bwa Yesu, ne na mambo a mambo a Lesa, ne abo babujilé kupopwela awa lukinyama, nangwa kipashañano kyanji, ne kutambula kayukilo nangwa pa kilungi nangwa pa kuboko ne; kabiji baikele na bumi jibiji ne kwikala na bufumu pamo ne Kilishitu myaka kiumbi kimo. . . . Watokwa ne kuzhila awa ukekála mu alwa lusanguko lutanshi: lufu lwa bubiji kechi luji na lusa lwa pa bano ne; pakuba bakekala bañanga ba Lesa ne ba Kilishitu, ne kwikala nanji na bufumu myaka kiumbi kimo.

BWIKALO BWA KWIKALA NE AYE MUSONGOSHI KIKUPUTU

*Amiwa Ne Lesa Tukendanga
Pamo; Lo Lusekelo Lwine!*

1 Tesalonika 4:16, 17

... Ne bafu ba mwi Kilishitu bakasanguka patanshi; ponkapo ne atweba tukatánwa bomi, tuka-shikulwa nabo pamo mu maku-
mbi, mu kusambakana nanji Nkambo mwiulu: byonkabyo tu-
kekala ne Nkambo myaka ne myaka.

Lumwekesho 21:3, 4

... Tala, kya kwikalamo Lesa kiji mu bantu, ne aye ukekala nabo, ne abo nabo bakekala ke

bantu banji, ne aye Lesa mwine ukekala nabo, ne kwikala ke Lesa wabo: kabiji aye ukashi-muna mipolo yonse ku meso abo; ne lufu kechi lukekalako jibiji ne; nangwa mabingo, nangwa kujila, nangwa misongo, kechi bikekalako jibiji ne: bintu bitanshi byapichijila.

Lumwekesho 22:5

Kabiji bufuku kechi bukekala ne; kabiji kechi bakasaka kyeya kya lampi, nangwa kya juba ne; mambo Nkambo Lesa ukebapa kyeya: kabiji bakekala mu bufumu myaka ne myaka.

KILISHITU WAAMBA'MBA

**Aye ushinda, amiwa nkamupa namba ekale ne amiwa pa
jitanda jami, monka mo nashinjile ne amiwa, ne kwikala naikala
ne Batata ponka pa jitanda jabo. — Lumwekesho 3:21**

**Mwi Kilishitu Bandengela Buneme!
Aye Walumbuluka Ye Wangita, Pano Ka ngye,
Nkelumone LUSHINJILO!**

1 Kolinda 15:57, 58

**Bino sante ekale kwi Lesa, ye witupa lushinjilo mwi Yesu
Kilishitu Nkambo yetu. Onkao mambo, balongo bami batemwe,
ikalai bashikamatu, ne kutelengela ne, kasa mukelwa kwingijisha
mwingilo wa Nkambo, byo mwayuka'mba, mwingilo wetu wa mwi
Nkambo kechi ye watu ne.**

Published in numerous languages by World Missionary Press as God supplies funds in answer to prayer. If you would like more copies for careful distribution, write in English to:

World Missionary Press, Inc.
P.O. Box 120
New Paris, Indiana 46553-0120 USA

Scripture text reprinted from the Bible in Kaonde © 1975 by United Bible Societies. Used by permission.